

Staking om politiek te beïnvloeden geoorloofd

Anja Hoffmans en Louis Sloot

Gewoonlijk zijn stakingen bedoeld om druk te zetten op onderhandelingen over arbeidsvoorwaarden. De aangekondigde stakingen van afgelopen week waren bedoeld om de politieke besluitvorming over de verhoging van de AOW-leeftijd te beïnvloeden. De Amsterdamse rechter heeft de stakingen verboden. Van een klinkklare overwinning van de openbaar vervoermaatschappijen is echter, anders dan wel is gesuggereerd, geen sprake.

De rechter heeft in zijn uitspraak van 6 oktober de stakingen verboden omdat er op dit moment nog geen gezamenlijk probleem zou zijn van werkgevers en werknemers dat zich leent voor een oplossing door collectieve onderhandelingen. Het recht op collectieve acties is volgens de rechter niet bedoeld om de overheid onder druk te zetten, op het moment dat de overheid nog geen definitief standpunt naar buiten heeft gebracht.

Stakingen met als inzet beïnvloeding van de politieke besluitvorming zijn zeker niet per definitie ongeoorloofd. Van belang is of het aangekondigde overheidsbeleid invloed zal hebben op in cao's overeengekomen arbeidsvoorwaarden. Is dat het geval, dan zijn de collectieve acties in beginsel geoorloofd. Dat is eerder uitgemaakt door de Hoge Raad.

Dat de verhoging van de AOW-leeftijd invloed zal kunnen hebben op in cao's gemaakte afspraken, is wel helder. Veel cao's sluiten aan bij de pensioengerechtigde leeftijd van 65 jaar als datum van ontslag. Als die leeftijd twee jaar opschuift, heeft dat gevolgen voor de werknemers. Ook zal de verhoging van de AOW-leeftijd invloed hebben op de aanvullende pensioenen. In die zin zou een staking met als doel beïnvloeding van het overheidsbeleid rondom de AOW-leeftijd geoorloofd kunnen zijn. De uitspraak van de rechter laat die ruimte ook.

Getwist kan worden over de vraag in hoeverre de huidige plannen rondom de verhoging van de AOW-leeftijd een definitief karakter hebben. Het kabinet heeft in het aanvullend beleidsakkoord van maart 2009 immers al aangekondigd de AOW-leeftijd te willen verhogen. Alleen de wijze waarop zou nog onderwerp van discussie zijn.

Na de mislukte SER-onderhandelingen heeft het kabinet aangegeven dat er snel helderheid zal komen over de manier waarop die verhoging zal plaatsvinden. Wellicht dat de bonden, op het moment dat die plannen er zijn, wederom oproepen tot werkonderbrekingen in het openbaar vervoer. Goed denkbaar is dat de rechter die acties dan wel geoorloofd acht.

De bonden staan met 1-0 achter, maar de wedstrijd is nog niet gespeeld.

Mr. Anja Hoffmans en mr. Louis Sloot zijn advocaten bij Clingendael Advocaten te Den Haag.

